

7. Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných//<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-73-2005-sb-1>
8. Шевцова С. Метод проектів у плеканні обдарованої особистості//<http://osvita.ua/school/technol/1409/>

Стрижалковска В. В. Основные аспекты государственной поддержки одаренного ребенка в Чешской Республике.

В статье представлены основные аспекты государственной поддержки одаренных детей в Чешской Республике. Показана стратегия развития образования одаренных детей, законодательное обеспечение и формы поддержки одаренных.

Ключевые слова: поддержка одаренных детей, Чешская республика.

Stryzhalkovska V. V. The Main Aspects of State Support of Talented Children in Czech Republic.

The article presented the main aspects of state support of talented children in Czech Republic. The strategy of development of talented children education, the legislative provision and forms of support of talented children are shown there.

Key words: support of talented children, Czech Republic.

Яременко Л. А.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті подано основні засади розвитку креативної особистості у позашкільних навчальних закладах. Аналізується загальний стан та подано рекомендації щодо педагогічних умов розвитку креативної особистості у позашкільних навчальних закладах.

Ключові слова: розвитку креативної особистості, позашкільні навчальні заклади.

На сучасному етапі розвитку цивілізації надзвичайно важливе значення для становлення особистості набуває формування в неї здатності самостійно і творчо діяти в нових соціокультурних умовах. Соціально-економічна динаміка і потреби суспільства в розробці інноваційних, нестандартних ідей; активні пошуки ефективних стратегій у побудові всіх соціальних відносин (людина – людина, людина – природа, людина – суспільство, людина – техніка тощо) ставлять перед системою освіти завдання вже не лише забезпечити засвоєння індивідом певного обсягу знань, а й таку підготовку, яка б дозволила йому жити і працювати в стрімко змінюваному світі. Головною метою стає виховання всебічно розвиненої, інтелектуально потужної особистості, здатної до швидкого і самостійного прийняття рішень, готової до креативного перетворення дійсності.

Саме на креативних людей як на головних рушіїв прогресу у всіх сферах діяльності держави покладає нині суспільство особливі надії. Адже в сучасному світі динамічність поступу будь-якої країни безпосередньо залежить від здатності креативних членів соціуму реалізувати власний потенціал на користь свого народу : талановиті креативні діти і молодь – це майбутня еліта, політичні лідери та успішні бізнесмени, відомі науковці та митці. У кінцевому підсумку – це добробут і гордість держави та шанс посісти гідне місце на міжнародній арені.

В Україні законодавчою основою забезпечення права кожного на свободу художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності є Конституція України.

На міжнародному рівні на особливій значущості реалізації індивідуальності кожної

дитини наголошує Конвенція ООН про права дитини. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН (резолюція 44/25 від 20.11.1989 р.) і ратифікована Верховною Радою України (Постанова № 789XII (78912) від 27.02.1991 р.) та 193 країнами світу дана угода між державами вказує, що уряд кожної країни має дбати про дітей. Так, Ст. 29 визначається право на розвиток особи, талантів, розумових і фізичних здібностей дитини в найповнішому обсязі.

З метою підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді, стимулювання розвитку їх творчого потенціалу в Україні функціонує система позашкільної освіти, позашкільних навчальних закладів. Державну політику у сфері позашкільної освіти, її правові, соціально-економічні, організаційні, освітні та виховні засади визначають Закони України “Про освіту”, “Про позашкільну освіту”, “Про охорону дитинства” та ін.

Конкретні орієнтири в розвитку культурно-освітнього простору та потенціалу системи позашкільної освіти України, забезпеченні вільного творчого, інтелектуального, духовного розвитку дітей встановлено Указом Президента України від 30.09.2010 р. № 927/2010 “Про заходи щодо розвитку системи виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді”, Державною цільовою соціальною програмою розвитку позашкільної освіти на період до 2014 року, яку затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 785.

Разом з тим загострення протиріччя між існуючим соціальним замовленням суспільства на креативну особистість і недостатньою розробкою ефективних шляхів і методів її розвитку зумовлює необхідність поглиблення досліджень феномену креативності, її теоретико-методичних засад.

Сучасна теорія креативності особистості все ще перебуває в стадії становлення, характеризується багатоаспектністю і охоплює значну кількість різноманітних концепцій, теоретичних та емпіричних знань. Незважаючи на низку суттєвих здобутків, цікавих спостережень та узагальнень, феномен креативності і, зокрема, проблема людської творчості дотепер залишаються значною мірою не розкритим явищем.

Феномен креативності особистості привертає увагу багатьох дослідників. Зокрема, осмисленню закономірностей розвитку креативності дитини досліджували Л. Венгер, О. Запорожець, Б. Ельконін, О. Савенков та ін.

Загальні теоретичні та практичні проблеми розвитку креативної особистості закладені у наукових працях Л. Виготського, Дж. Рензулі, В. Сухомлинського, Д. Треффінгера та ін.

Важливі концептуальні підходи до розвитку креативної особистості розкрили видатні українські вчені В. Андрущенко, І. Бех, Н. Бібік, В. Зіньковський, І. Зязюн, О. Кононко, В. Кремень, Н. Лубенець, С. Максименко, В. Оржеховська, С. Русова, О. Савченко, С. Тищенко, В. Фльоров та ін.

Залежність розвитку дитячої креативності від якостей особистості та професійної майстерності педагога аналізували Н. Гузій, Н. Дудніченко, В. Загвязинський, С. Сисоєва, В. Кан-Калик, М. Костенко, Н. Кузьміна та ін.

Значну увагу цій проблематиці в контексті аналізу психології творчості приділили Б. Ананьєв, М. Бердяєв, В. Біблер, Л. Виготський, Б. Кедров, В. Роменець, С. Рубінштейн, Б. Теплов, О. Тихомиров та ін.

Психологічні засади і структуру креативності вивчали Дж. Гілфорд, В. Сієрвальд, К. Перлет, Б. Скіннер, К. Тейлор, П. Торранс, К. Хеллер, В. Клименко, Н. Лейтес, О. Матюшкін, В. Моляко, Б. Шадріков та ін. Психологічні концепції розвитку інтелекту і креативності створили Г. Айзенк, Р. Стернберг, М. Смульсон, Н. Тализіна та ін.

Сутність креативності як специфічного виду діяльності людини розглядалася в роботах Д. Векслера, М. Воллаха, В. Давидова, Л. Когана, О. Кочерги, Я. Пономарьова та ін.

Особливості розвитку творчого потенціалу особистості на різних вікових етапах окреслили Д. Богоявленська, Г. Грубер, В. Дружинін, Р. Кеттел, О. Кульчицька, В. Паламарчук, Р. Термен та ін.

Види обдарованості осмислювали С. Гончаренко, Г. Бурменська, Ю. Гільбух, М. Гнатко, В. Слуцький та ін.; процес формування креативності особистості досліджували Н. Вишнякова, Т. Галич, Н. Мойсеюк, Л. Подимова, М. Сметанський, Л. Степанов, Г. Тарасенко, В. Фрицюк та ін.

Встановлено, що в дослідженнях вітчизняних і зарубіжних авторів, креативність розуміється як : 1) властивість або комплексна характеристика особистості (М. Бернштейн, Н. Вишнякова, Я. Пономарьов, К. Роджерс, А. Брушлінський та ін.), 2) тип інтелектуальної здатності, творчий стиль діяльності як результат творчих досягнень особи (Дж. Гілфорд, Ф. Юлак, Е. Торренс, Ю. Фостер та ін.); 3) особливість інтелекту або вищий рівень інтелектуальної активності мислення (Д. Богоявленська, Л. Єрмолаєва, О. Тихомиров та ін.).

При цьому дослідження феномену креативності ведеться у двох основних напрямках. Так, для вітчизняної науки характерним є якісний підхід на основі розкриття понять творчість, творчий потенціал, творча інтелектуальна активність. У зарубіжній же науці вивчення креативності традиційно зорієнтоване на кількісну (тестову) оцінку психічних властивостей особистості.

Слід відмітити, що в сучасній науці поняття “креативність” і “творчість” часто використовуються як синоніми. Це є більш характерним для вітчизняної традиції, тоді як західні дослідники креативністю називають технологічний елемент творчості. Відповідно, творчий процес ґрунтується на натхненні автора, головною ж складовою креативного процесу є прагматичний елемент, тобто творчість – це задум, креативність – втілення.

З’ясовано, що креативність є характеристикою творчості в її дієвому вираженні, тобто креативність – не мрії та фантазії, а здатність до творчої дії. Слід відмітити, що креативність виявляється в нестандартності мислення, в здатності до продукування нових ідей, підходів, рішень тощо. Креативність виступає могутнім фактором розвитку особистості та визначає її готовність змінюватися, відмовлятися від стереотипів. При цьому креативність тією чи іншою мірою властива кожній людині і може розвиватися.

Узагальнення різних підходів, аналіз практики показали, що в сучасних умовах креативність – це творча діяльність, спрямована на усвідомлення проблеми та пошук шляхів її розв’язання.

Встановлено, що особливе значення в розвитку креативної особистості, творчому зростанні та стимулюванні творчої активності має сукупність зовнішніх і внутрішніх факторів. До внутрішніх належать особистісні властивості, природні задатки : пізнавальний інтерес, схильність до творчих проявів, допитливість, пошукова активність, фантазія, уява. До зовнішніх – соціальні інституції, зокрема сім’я, навчальні заклади (дошкільні, загальноосвітні, позашкільні, професійно-технічні, вищі), засоби масової інформації, культурні установи, виробничі, дитячі, учнівські та молодіжні організації тощо.

Серед навчальних закладів різних типів важливе місце займають позашкільні навчальні заклади як складова системи позашкільної освіти, яка надає знання, формуючи вміння та навички за інтересами, забезпечує потреби особистості у творчій самореалізації та інтелектуальний, духовний і фізичний розвиток, підготовку до активної професійної та громадської діяльності, створює умови для соціального захисту та організації змістовного дозвілля відповідно до здібностей, обдарувань та стану здоров’я вихованців, учнів і слухачів.

Отже, визначено, що розвиток креативної особистості у позашкільних навчальних закладах – це цілеспрямований процес творчої діяльності дітей, що передбачає оволодіння

ними сукупністю знань, умінь і навичок, здібностей, якостей, необхідних їм для успішного розв'язання проблем, самореалізації в майбутньому.

Використана література:

1. Закон України "Про позашкільну освіту" // Освіта України: нормативно-правові документи : зб. нормат. док. / голов. ред. В. Г. Кремень. – К. : Міленіум, 2001. – С. 229-251.
2. Позашкільна освіта в Україні : навч. посіб. / за ред. О. В. Биковської. – К. : ІВЦ АЛКОН, 2006. – 224 с.
3. Сущенко Т. І. Позашкільна педагогіка : навч. посіб. / Т. І. Сущенко. – К. : ІСДО, 1996. – 144 с.

Яременко Л. А. Развитие креативной личности во внешкольных учебных учреждениях.

В статье поданы основные принципы развития креативной личности во внешкольных учебных учреждениях. Анализируется общее состояние и подано рекомендации относительно педагогических условий развития креативной личности во внешкольных учебных учреждениях.

Ключевые слова: развитию креативной личности, внешкольные учебные учреждения.

Yaremenko L. A. Development of a Creative Personality In Non-formal Educational Establishments.

The article gives the principles for development of a creative personality in non-formal educational establishments. The general state is analyzed; the recommendations referring to pedagogical ambient to develop a creative personality in non-formal educational establishments are given.

Keywords: development of creative personality, non-formal educational establishments.

Савенко О. О.

Інститут екології економіки і права

ЗМІСТ ЕКОНОМІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ГУРТКАХ ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті висвітлюється питання змісту економічної підготовки в гуртках позашкільних навчальних закладів. Особлива увага приділена питанням формування економічної компетентності.

Ключові слова: економічна підготовка, компетентнісний підхід, гурток, позашкільні навчальні заклади.

Здійснення економічної підготовки учнів у позашкільних навчальних закладах є безперечною і важливою потребою сьогодення, що покликана розвивати економічну компетентність, формувати економічну культуру, діловитість, заповзятливість, уміння оцінювати ситуацію й приймати обґрунтовані рішення.

Економічна підготовка у позашкільних навчальних закладах має свої особливості, що відрізняють її від шкільної. Так, шкільній підготовці притаманна обов'язковість для учнів, в той час, як навчання в позашкільному навчальному закладі має добровільний характер.

Встановлено, що у позашкільному навчальному закладі учень виявляє активність при проведенні того чи іншого заходу, в роботі творчого об'єднання, гуртка, клубу, до того часу, поки ці заняття чи робота цікавлять і задовольняють його запити. Багатство змісту і різноманітність роботи в позашкільних навчальних закладах роблять її цікавою і захоплюючою. При визначенні змісту економічної підготовки в гуртках позашкільних навчальних закладів методологічним підґрунтям виділено такі підходи:

– аксіологічний;